

ISS Proko Oy
Jouko Arvola
Takomotie 8
00380 HELSINKI

PAH-MÄÄRITYKSET XAD-KERÄIMISTÄ

Analyysin kuvaus: PAH-yhdisteet ilmassa
Tulopvm.: 15.05.2012
Käsittelijä(t): Raija Vaaranrinta

Analysointimenetelmä

Polysyklisten aromaattisten hiilivetyjen (PAH) mittausten menetelmässä ilmanäytteestä analysoidaan EPA:n (Yhdysvaltojen ympäristönsuojeluvirasto) priorisoimat 16 PAH-yhdistettä.

PAH-yhdisteet jakautuvat ilmassa sekä kaasu- että hiukkasfaasiin. Tämä on huomioitava yhdisteiden näytteenotossa. Jakautumiseen vaikuttaa mm. yhdisteen höyrynpaine, ympäristön lämpötila ja hiukkasten pinta-alakonsentraatio. Tyypillinen jako höyry- ja hiukkasfaasin kesken on seuraava:

Naftaleeni, joka on PAH-yhdisteryhmän haihtuvin, on yleensä höyryjakeen pääkomponentti. Höyryjakeessa esiintyvät myös asenaftyleeni, asenafteni, fluoreeni, fenantreeni sekä antraseeni. Fluoranteeni ja pyreeni esiintyvät sekä höyry- että hiukkasjakeessa.

Hiukkasjakeen yhdisteet ovat vaikeasti huoneenlämpötilassa haihtuvia (kiehumispisteet 375 - 545 °C). Tähän ryhmään kuuluvat: bentso[a]antraseeni, kryseeni, bentso[b]fluoranteeni, bentso[k]fluoranteeni, bentso[a]pyreeni, indeno[1,2,3-cd]pyreeni, dibentso[a,h]antraseeni, bentso[ghi]peryleeni sekä lisäksi fluoranteeni ja pyreeni, jotka esiintyvät osittain myös höyrymuodossa.

- Höyryinä esiintyvät PAH-yhdisteet kerätään virtausnopeudella 0,1 - 1,0 l/min adsorptioputkeen (Orbo 43). Määritysraja 10 l näytteelle on n. 0,1 µg/m³ ja 100 l näytteelle n. 0,01 µg/m³.

- Hiukkasiin sitoutuneet PAH-yhdisteet kerätään virtausnopeudella 1 - 20 l/min lasikuitusuodattimelle (Ø 37 mm). Määritysraja 100 l näytteelle on n. 0,01 µg/m³ ja 1000 - 10000 l näytteelle n. 0,001 µg/m³.

Analyysiä varten yhdisteet uutetaan keräimestä liuottimella ja määritetään käyttäen GC/MS-laitteistoa.

TYÖTERVEYSLAITOS**ANALYYSIVASTAUS**

Tilaus: 198393

01.06.2012

CK12-01227-1

Mittauspaikka: Orvokkitien koulu R16
 Analysointipvm.: 31.5.2012/rvaa
 Näytteenottoaika: 24.05.2012 10:13 - 24.05.2012 11:46
 Ilmamäärä: 94,9 dm³

Yhdiste	Tulos	Yksikkö
Naftaleeni	0,57	µg/m ³
Asenaftyleeni	<0,03	µg/m ³
Asenafteeni	0,06	µg/m ³
Fluoreeni	0,09	µg/m ³
Fenantreeni	0,26	µg/m ³
Antraseeni	<0,03	µg/m ³
Fluoranteeni	<0,03	µg/m ³
Pyreeni	<0,03	µg/m ³
Bentso[a]antraseeni	<0,03	µg/m ³
Kryseeni	<0,03	µg/m ³
Bentso[b]fluoranteeni	<0,03	µg/m ³
Bentso[k]fluoranteeni	<0,03	µg/m ³
Bentso[a]pyreeni	<0,03	µg/m ³
Indeno[1,2,3-cd]pyreeni	<0,03	µg/m ³
Dibentso[a,h]antraseeni	<0,03	µg/m ³
Bentso[ghi]peryleeni	<0,03	µg/m ³

TYÖTERVEYSLAITOS**ANALYYSIVASTAUS**

Tilaus: 198393

01.06.2012

Tulosten tarkastelu

Jos pitoisuus on jäänyt alle määrittämissä, tulostaulukkoon on merkitty määrittämissä ja sen eteen pienempi kuin -merkki (<).

HTP-ARVOT Työpaikan ilman haitallisiksi tunnetut pitoisuudet (HTP-arvot) ovat sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia ohjeraja-arvoja

HTP8h naftaleeni 5000 µg/m³

HTP8h bentso(a)pyreeni 10 µg/m³

Muilla mitatuilla PAH-yhdisteillä ei ole ainekohtaista HTP-arvoa.

TAVOITETASOT Työterveyslaitoksen asettamat tavoitetasot ovat ala- tai työtehtäväkohtaisia suosituksia, joihin työpaikkojen tulisi työolosuhteita kehitettäessä pyrkiä.

Tavoitetaso naftaleeni

50 µg/m³ (kreosoottikyllästämöt ja kyllästetyn puutavaran käsittely)

2 µg/m³ (sisäilma; hajua ei saa esiintyä)

Tavoitetaso bentso(a)pyreeni

<0,1 µg/m³ (koksaamot)

<0,01 µg/m³ (muut työpaikat)

PITKÄAIKAISEN ALTISTUMISEN VIITEARVOT Sisäilmamittauksissa (esim. toimistoympäristöt) sovelletaan yleisesti seuraavia naftaleenin pitkäaikaisen altistumisen terveysperusteisia viitearvoja:

2 µg/m³ (Saksan ympäristöministeriö)

3 µg/m³ (Rfc-arvo; USA:n ympäristönsuojeluvirasto EPA)

Muilla PAH-yhdisteillä ei ole asetettu vastaavia viitearvoja.

Työympäristön kehittämisspalvelut

Sinikka Vainiotalo
erikoistyöhygieenikko
Helsinki

Raija Vaaranrinta
mittaushygieenikko
Helsinki

Tämän lausunnon osittainen julkaiseminen on sallittu vain Työterveyslaitoksen antaman kirjallisen luvan perusteella.

